

Nr. 48
18 iunie 2024

Domnului Petru Rotaru,
Ministru al Finanțelor

Ref: *Recomandări pentru Politica fiscală și vamală 2025*

Stimate Domnule Ministru,

Comaniile-membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova) Vă salută și exprimă înaltele sale considerațiuni.

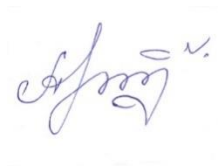
Prin prezenta Adresare, în contextul îmbunătățirii climatului de afaceri din Republica Moldova și a lansării apelului de colectare a propunerilor pentru Politica fiscală și vamală 2025, experții FIA Moldova Vă prezintă o serie de recomandări și propuneri (în Anexă).

În speranța că se va da curs acestor inițiative, Vă mulțumim anticipat pentru efort și implicare!

Cu profund respect,

Director executiv

Ana Groza

Notă: *Asociația Investitorilor Străini reunește 26 companii – cei mai mari investitori din Republica Moldova, investițiile cărora provin din 15 țări, cu peste 23.000 de angajați. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA depășește **2 miliarde 600 milioane euro**, ceea ce constituie aproximativ 19% din PIB.*

SINTEZA
propunerilor cu privire la modificarea și completarea Politicii
fiscale și altor acte legislative și normative pentru anul 2025

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)
1	Codul Fiscal. Articolul 19	<p>Propunere din proiect: la litera a), textul „și a primelor de asigurare obligatorie de stat, a plăților menționate la art.24 alin.(19³), (19⁴) și (20), precum și a plăților aferente cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru transportul, hrana și studiile profesionale ale angajatului, conform modului stabilit de Guvern” se substituie cu textul „a plăților menționate la art.24 alin.(19), (19⁴) și (24) care depășesc plafonul stabilit de Guvern și a art.24 alin.(19³) și (20) care depășesc plafonul prevăzut de Codul fiscal”.</p> <p>Propunem corectarea prevederii în felul după cum urmează:</p> <p>"a) plățile acordate salariatului de către angajator pentru recuperarea cheltuielilor personale, precum și plățile în favoarea salariatului, efectuate altor persoane, cu excepția plăților în bugetul asigurărilor sociale de stat, a plăților menționate la art. 24 alin. (19), (19⁴) și (24) care nu depășesc plafonul stabilit de Guvern și a art. 24 alin.(19³) și (20) care nu depășesc plafonul prevăzut de Codul fiscal și a primelor de asigurare obligatorie de stat, a plăților menționate la art. 24 alin. (19³), (19⁴) și (20), precum și a plăților aferente cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru transportul, hrana și studiile profesionale ale angajatului, conform modului stabilit de Guvern;"</p>	<p>Redacția care se propune aduce foarte multe neclarități și anume:</p> <p>1. Sumele care depășesc plafonul stabilit de Guvern și Codul Fiscal sunt facilități sau nu? este o confuzie deoarece se păstrează la început sintagma "cu excepția";</p> <p>3. La art. 20 lit. c2) trebuie de completat cu noua formulare de la art.24 alin. 193 lit. a) cu sintagma: "sau cu altă ocazie în modul prevăzut de contractul individual de muncă sau de regulamentul intern".</p>

Propunerile FIA Moldova pentru PFV2025

2.	Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile	d ⁶) plățile suportate de angajator conform art.24 alin. (19), (19 ¹), (19 ³), (19 ⁴), (20) și (26); Se propune expunerea art. 20 lit. (d6) în următoarea redacție: "(d6) plățile suportate de angajator conform art. 24 alin. (19), (19 ¹), (19 ³), (19 ⁴), (20), (20 ¹) și (26);"	În condițiile în care deficitul forței de muncă calificate este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze condiții de menținere a angajaților pe termen lung. Asigurările de viață reprezintă un instrument de suport și protecție care poate fi oferit de angajatori în scopul menținerii forței de muncă pe termen lung. Mai mult ca atât, primele colectate de către asiguratorii care practică asigurări de viață, sunt investite pe termen lung pentru acoperirea rezervelor tehnice și matematice de asigurări, astfel susținând activitatea economică a țării.
3	Codul Fiscal. Articolul 20, lit.c ²	La art. 20 lit. c ² trebuie de completat cu noua formulare de la art.24 alin.19 ³ lit. a) cu sintagma: " sau cu altă ocazie în modul prevăzut de contractul individual de muncă sau de regulamentul intern ".	De completat pentru a aduce în concordanță.
4	Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător	În vederea alinierii prevederilor de deductibilitate pentru persoane fizice și persoane fizice/angajați, propunem permiterea spre deducere a cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare de viață a angajatului. Se propune completarea articolului 24 din Codul fiscal cu alineatul (20¹) în următoarea redacție: "(20 ¹) Se permite deducerea anuală a primelor de asigurare de viață plătite de angajator pentru angajat în baza contractului de asigurare de viață."	În condițiile în care deficitul forței de muncă calificate este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze condiții de menținere a angajaților pe termen lung. Asigurările de viață reprezintă un instrument de suport și protecție care poate fi oferit de angajatori în scopul menținerii forței de muncă pe termen lung. Mai mult ca atât, primele colectate de către asiguratorii care practică asigurări de viață, sunt investite pe termen lung pentru acoperirea rezervelor tehnice și matematice de asigurări, astfel susținând activitatea economică a țării.
5	Codul Fiscal. Articolul 24, alin.(19 ³) lit. b)	Propunerea din proiect: "b) perfecționarea salariaților, alta decât cea prevăzută la alin.(19), precum și pentru activitățile aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern, în cuantum anual ce nu depășește 5% din valoarea calculată ca diferență dintre fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova; Propunem de calculat 5% de la fondul de salarizare pentru anul precedent;	Urmărirea celor 5% din fondul de salarizare pentru evenimentele de consolidare a culturii corporative este destul de complicată, deoarece fondul de salarizare efectiv pentru anul curent îl cunoaștem în ianuarie anul următor, în caz că este depășit cum să aplicăm impozitarea facilității în cazul în care angajatul este deja demisionat?

Propunerile FIA Moldova pentru PFV2025

6	Codul Fiscal. Articolul 24, alin.(19 ³) lit. c)	<p>Propunem completarea art.24, alin.19³, lit. c) după cum urmează:</p> <p>"abonamente pentru utilizarea facilităților sportive în vederea practicării sportului și educației fizice cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic, oferite de furnizori ale căror activități sunt încadrate la codurile 93.11, 93.12 sau 93.13 ale Clasificatorului activităților din economia Moldovei, precum și a intermediarilor, în mărime de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat fiecărui salariat;"</p>	<p>Reiterăm propunerea, deoarece argumentul adus de Ministerul Finanțelor nu corespunde întocmai cu solicitarea mediului de afaceri. Nu se dorește majorarea plafonului cum se menționează în argumentare, ci completarea alineatului cu o sintagmă, și anume "intermediari" pentru a cuprinde situația actuală pe piață. Pe piața Republicii Moldova, abonamentele sportive sunt oferite și de intermediari. Adică intermediarul încheie contracte cu sălile de sport din toată țara, iar angajatorul are posibilitatea să-l contracteze doar pe acest intermediar. Angajatul poate merge la sala care este mai aproape, comoda. Acest mecanism reduce mult costurile angajatorilor cu logistica, în special acele companii care au subdiviziuni în toată republica și dorește să ofere acest beneficiu cât mai atractiv pentru angajați.</p>
7	Codul Fiscal. Articolul 26	<p>la alineatul (26), ultimul enunț se exclude și se completează cu următorul enunț: "Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru organizarea la locul de muncă a spațiului de îngrijire a copiilor până la vârsta de 3 ani. Limita maximă de deducere constituie 0.2% din venitul impozabil."</p>	<p>În redacția actuală a Codului fiscal, nu este clar cum să aplicăm prevederea în cazul organizării spațiului de îngrijire a copiilor la locul de muncă. De aceea propunem un enunț separat aferent tratamentului fiscal al cheltuielilor cu organizarea spațiului de îngrijire cu evidența cheltuielilor deductibile nu mai mult de 0.2% din venitul impozabil al companiei. În așa mod se va asigura simplitatea evidenței și vor aplica mai multe companii.</p>
8	Articolul 31. Limitarea altor deduceri	<p>(3) Băncilor li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.</p> <p>Se propune expunerea alineatului (3) a art. 31 din Codul fiscal într-o nouă redacție, astfel stabilind condiții echivalente atât pentru bănci, cât pentru asigurători în contextul deductibilității provizioanelor reducerilor pentru pierderi la active la angajamente condiționale. Astfel, art. 31 alineatul (3) va avea următorul cuprins: "(3) Băncilor și Asigurătorilor (reasigurătorilor) li se permite deducerea provizioanelor, reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS."</p>	<p>În anul 2026 companiile de asigurări vor aplica pentru prima dată prevederile standardului IFRS 9, care va înlocui IAS 39, similar cu trecerea băncilor de la IAS 39 la IFRS.</p> <p>Pentru aplicarea uniformă și crearea condițiilor echivalente a regulilor privind deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS în sectorul financiar, se propune ajustarea art. 31, alin. (3).</p> <p>În același timp, considerăm imperios necesar să atenționăm asupra faptului că deducerea provizioanelor pentru reducerea pierderilor la active și angajamente condiționale nu este reglementată de prevederile art. 50 alin. (3) din Codul fiscal așa cum greșit s-a concluzionat în anii precedenți. Art. 50 alin. (3) din Codul fiscal reglementează deducerea indemnizațiilor de asigurare și despăgubirilor de asigurare, precum și a altor plăți efectuate de către asigurător/reasigurator în favoarea asiguratului/persoanei terțe sau beneficiarului asigurării și/sau reasiguratului, în conformitate cu</p>

Propunerile FIA Moldova pentru PFV2025

			contractul de asigurare și/sau de reasigurare încheiat și deducerea cheltuielilor asigurătorului legate de formarea rezervelor tehnice și rezervelor matematice, în modul stabilit de Guvern.
9	Articolul 32 din Codul Fiscal. Reportarea pierderilor fiscale înregistrate	Stabilirea limitei pentru raportarea pierderilor fiscale înregistrate de 6 ani	<p>- măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM.</p> <p>- în practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de raportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc.</p> <p>- adițional va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine.</p> <p><i>Argumente adiționale:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Criza pandemică, războiul din Ucraina, creșterea inflației la nivelul record de 34,62% au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM, contrar așteptărilor la intrarea pe piață a multor operatori, care oricum continuă să investească în RM, să creeze noi locuri de muncă și să desfășoare proiecte de responsabilitate socială. • În România, eșalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani. • Posibilitatea de a repune în lucru pierderea suportată pentru a obține profit va fi o măsură de susținere a mediului de afaceri afectat. • Valorificarea nelimitată a pierderilor fiscale este un drept al agentului economic. Aceste pierderi sunt suportate în scop antreprenorial, corectitudinea lor este verificată de către autorități în cadrul controalelor fiscale. Limitarea utilizării pierderilor pune presiune suplimentară pe companii care oricum au ca scop principal valorificarea profitabilă a investițiilor create.
10	Codul Fiscal. Articolul 33. Scutiri personale	(1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 360000 de lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art.901, are dreptul la o scutire personală în sumă de 27000 lei pe an.	Analiza impactului de reglementare precum și Nota de Informare conțin argumentele pentru justificarea majorării cu 10% a scutirilor, dar nu este clar de ce plafonul de 360000 nu a fost majorat cu 10%, în vederea atenuării impactului inflației asupra veniturilor cetățenilor.

Propunerile FIA Moldova pentru PFV2025

11	Codul Fiscal. Articolul 117. Factura fiscală (Proiect)	(14) Subiectul impozabil la efectuarea livrărilor de mărfuri/servicii către agentul economic care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu are relații fiscale cu sistemul ei bugetar, este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) pentru livrări de mărfuri/servicii factura fiscală electronică (e-factura). Prevederile prezentului alineat nu se aplică pentru livrările de energie electrică, de energie termică, de gaz natural, pentru serviciile de comunicații electronice și serviciile comunale.	Această prevedere creează ambiguități referitor la modalitatea de identificare a acestor agenți economici, întrucât vânzătorul nu are mecanisme necesare pentru a cunoaște dacă este o companie din stânga Nistrului sau un nerezident.
12	Codul Fiscal. Articolul 117 ¹ . Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscale	Propunem ca pentru vouchere să fie stipulată o excepție în art. 117 ¹ alin. (9): " d) vânzarea voucherelor/certificatelor cadou, factura fiscală eliberându-se la comercializarea acestora ".	Reiterăm propunerea, deoarece argumentarea din partea Ministerului nu cuprinde și partea cumpărătorului de vouchere - persoana juridică care oferă cadou angajaților săi aceste vouchere și trebuie să le impoziteze ca salariu. Neavând factura fiscală de tip livrare nu poate reflecta la cheltuieli aceste vouchere și nici impozita. Din punct de vedere fiscal - voucherele (certIFICATELE-CADOU) sunt considerate avansuri și la comercializarea lor nu este permisă emiterea facturii fiscale. În cazul lipsei eliberării facturii fiscale există incertitudini cu privire la deducerea acestor cheltuieli la cumpărători, în special în cazul în care aceste vouchere sunt oferite ulterior cadou angajaților, în cadrul promoțiilor, cadouri clienților, etc. și prin urmare clienții - persoane juridice, ezită să procure certificatele valorice.
13	Codul Fiscal, articolul 260, alin.(7)-(12)	Propunem ca amenzile aferente aplicării cap.11 ² să fie amânate, cel puțin, până în anul 2027.	Reiterăm propunerea, deoarece argumentarea inclusă în Sinteza din partea Ministerului Finanțelor aferent efectuării primelor controale abia în 2026-2027 nu răspunde la solicitarea mediului de afaceri. De fapt, se solicită ca pentru dosarele întocmite pentru anii 2024-2026, inclusiv, să nu fie aplicate amenzi. Aplicarea acestora să înceapă cu perioada anului 2027.
14	Legea 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenii de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală	Propunem completarea art.3 la noțiunea de " <i>alte recompense</i> - orice altă sumă decât salariul, plătită de angajator în folosul angajatului său, precum și alte drepturi și venituri plătite persoanelor fizice, cu excepția drepturilor și veniturilor, prevăzute la art.19 lit.b), d), e) , art.20, 89, 90, 90 ¹ din Codul fiscal, la care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală."	Reiterăm propunerea, deoarece în Sinteză, argumentul din partea Ministerului Finanțelor nu corespunde cu opinia SFS expusă pe Baza generalizată a practicii fiscale, conform Răspunsului: 36.1.2.2 și anume: „urmează oare a fi calculate de către angajator primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în cazul acordării facilităților stabilite de art. 19 din Codul fiscal? SFS răspunde că facilitățile acordate de angajator constituie bază de calcul a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu excepția facilităților care nu presupune efectuarea a careva plăți în

Propunerile FIA Moldova pentru PFV2025

			<p>folosul angajatului.”</p> <p>Având în vedere că în opinia SFS accentul se pune pe faptul că nu se efectuează careva plăți către salariat și respectiv lipsește baza impozabilă pentru aplicarea primelor de asigurare obligatorie de asistența medicală, atragem atenția că nu numai în cazul acordării facilității stipulate în litera d) al articolului 19 al Codului fiscal nu se efectuează plăți către salariat, dar și facilitatea descrisă în litera b) - <i>suma anulată a datoriei salariatului față de angajator</i> – de exemplu, datoria salariatului față de angajator poate fi formată în legătură cu neajunsul depistat în urma inventarierii sau deteriorării de către angajat a patrimoniului angajatorului. În cazul dat, către salariat nu s-au efectuat careva plăți.</p> <p>De asemenea, facilitățile descrise la litera e) <i>prima liniuță - cheltuielile angajatorului pentru darea proprietății în folosință salariatului în scopuri personale</i>: - în cazul în care bunurile sunt proprietate a angajatorului, cheltuielile acestuia fiind determinate în mărime de 0,0373% din baza valorică, pentru fiecare bun dat în folosință, pentru fiecare zi de folosință. Însăși din contextul alineatului reiese că suma facilității reprezintă un calcul (cum ar fi calculul dobândii în cazul acordării împrumutului) destul de formal al cheltuielilor angajatului, care, de fapt, pot fi mai mari sau mai mici decât suma reală a cheltuielilor. Este indiscutabil, că în cazul dat către angajat nu se efectuează nici o plată.</p>
--	--	--	--